

СНАГА И ОДЛУЧ

Један од најмлађих економских и финансијских стручњака у Војсци Србије поручник мр Иван Милојевић, референт у Управи за снабдевање Министарства одбране, безрезервно верује у снагу науке којој је до краја посвећен и одлучност младе генерације, чији је елитни представник

П О Р У Ч Н И К М Р

Младост је оно животно доба које највише наликује пролећу. Својом еруптивном снагом, задивљујућом лепотом, неисцрпном енергијом... младост „буди“ и покреће све око себе, нудећи наду у боље сутра, али и разложну веру у његово остварење. Ништа није немогуће за младог човека, ни најамбициознији планови нису неостварљиви за онога ко се тек доказује. Потребно је само покренути се, поћи за сновима и они су надокхват руке, уверавају нас тридесетогодишњаци који тешко транзиционо доба у коме живимо сматрају својом највећом шансом. Непоновљивом.

Један од таквих људи, самоуверених и бескрајно сигурних у знање које поседује, свакако је и поручник мр Иван Милојевић, референт у Управи за снабдевање Министарства одбране. Иако је тек начео 25. годину, један од најмлађих магистара економије на свом, у постојећим тржишним условима привређивања, веома врућем радном месту, све konce држи у својим рукама. Његовим искуснијим колегама се понекад учини и да, превише окренут теорији и науци, многобројне, веома значајне послове обавља „малим прстом“, сувише олако схватајући праксу и препреке које она свакодневно и немилице поставља пред „трговце“ у униформи.

■ СВЕ АКТИВНИЈА КОМЕРЦИЈАЛА

После неколико „сушних“ деценија, током којих је, због различитих разлога, некада четврта војска света доведена готово до пројачког штапа, у Управи за снабдевање поново је веома живо. Систем одбране у Србији је у завршној фази реструктурисања, па комерцијала постаје „вентил“ који нас ослобађа притиска застарелих, превазиђених, непотребних и сувишних ствари и омогућава нам набавку модернијих, квалитетнијих и неопходних средстава. У Војсци Србије те задатке најконкретније обављају запослени у Управи за снабдевање, уверени да је време „седам мршавих крава“ иза нас. Иако рад на веома одговорним пословима у тој организационој јединици Министарства одбране, поред многоструког знања, подразумева искуство и вишегодишњу праксу, транзиција и реформа Војске ненадано су отвориле пут младима, вичнијим теорији него пракси. Одлазак многих искусних стручњака у пензију убрзао је ватрено крштење њихових наследника.

– Комерцијала је наука, или, ако хоћемо, вештина која не дозвољава импровизацију – каже поручник Милојевић. – Ако поштујемо одавно познате економске законитости, многи наши поступци су унапред дати, дириговани тржишним условима у којима живимо.

НОСТ МЛАДОСТИ

Али, то не значи да је сада баш све познато. После дириговане привреде, којој смо робовали у другој половини прошлог века, почетком новог ствари су дошле на своје место и неки оклови су, бар кад је реч о трговини и комерцијалној делатности, спали. Ипак, остаје питање да ли смо све економске, онтолошке и емпијске, рецептуре истински прихватили. Тако на пример, у оквиру ове управе некада је постојало одељење за цене које је, чак и у условима централистичко-планске одбрамбене индустрије и, уопште, привреде, успешно обављало не тако безначајне послове. Сада, кад су се услови привређивања квалитативно променили, када је цена као економска категорија и код нас добила на значају, оно не постоји, иако је потребније него икад. Волунтаризам у тако осетљивом подручју, какво су цене, може бити веома скуп, посебно у условима значајног смањења упослености капацитета предузећа наменске индустрије. То је условило и чињеницу да се цене за потребе система одбране код нас и даље формирају по методологији из деведесетих година прошлог века, што нам данас, кад предузећа имају све развијенију маркетиншку делатност, не даје право на оптимизам. Посебно ако узмемо у обзир да је систем одбране најсложенији буџетски корисник – напомиње поручник Милојевић.

Иницијатива за формирање посебног одељења за цене, у оквиру Управе у којој ради, није једина преокупација младог стручњака. Иако истиче да научно утврђивање и праћење цена производа наменске индустрије, али и других тржишних производа, за њега има приоритет, магистар Милојевић на свом радном месту размишља и о компаративним предностима које Војска Србије има у односу на оружане снаге земаља у окружењу. И овде је, за сада, више реч о теорији, него о пракси.

■ НАУЧНИ ЗНАЧАЈ РАТНОГ ИСКУСТВА

– Економска наука велику пажњу поклања истраживањима и резултатима постигнутим „ин vivo“. Пошто су у економској теорији она веома скупа, а тиме и ретка, њихова драгоценост се не доводи у питање, чак и када су плод нежељених, често и непланираних узрока, какви су, на пример, оружани сукоби. Ратна искуства наше војске, у том смислу, веома су високо котирана на „научном тржишту“ не само економије, већ и многих других научних дисциплина – подвлачи Милојевић.

Разапет између теорије и праксе, широко окренут непрегледном пространству науке, којој је веома посвећен, млади стручњак, ипак, не потцењује ни многобројне заседе које му пракса свакодневно поставља. Неистражена монетарна подручја транзиционог доба представљају изазов коме младост не може одолети. Зато поручник Милојевић размишља и о могућностима које свеопшта и свеобухватна приватизација нуди Војсци и њеним припадницима. У том смислу његове идеје о „нужној сагласности базе и надградње“ која у нашој земљи сада не постоји, заслужују посебну пажњу.

– Превасходно посматрано с економског становишта друштвена база и надградња не смеју бити у сукобу, њихово усаглашавање је предуслов напретка и стабилног развоја сваког друштва – каже Милојевић. – Ако узмемо у обзир да наша земља има изражен буџетски суфицит, иако су пореске стопе у Србији најниже у Европи, онда је јасно да неке ствари нису „на свом месту“. Овде није реч само о безнадежно ниским платама и мизерним приманима запослених у Министарству одбране и Војсци Србије, о чему као да се сви плаше да го-

воре, чак и када је више него јасно да су они неоправдано задржани испод сваког разумног нивоа. Раст плата запослених нигде се не може ограничавати њиховим великим бројем и тобожњим кашњењем у спровођењу реформи. Али, не ради се само о томе. Исти разлози наводе се и за недовољно опремање и окаснелу модернизацију војске, као да борбена готовост било које армије на свету може да се условљава одласком њених припадника у пензију. Да би се ти проблеми решили, довољно је да се на прави начин искористе све повољности актуелне приватизације, односно да се преко акција војсци обезбеде додатна средства. На исти начин могла би се обезбедити и средства за исплаћивање дугогодишњих нееквивалентних зарада припадника Војске и Министарства одбране, што одавно оптерећује државу. Тако би се друштвена база ослободила терета који угрожава у садашњим условима неопходну и драгоцену конкурентност. Тада би се, на најбољи начин, решило и питање данашње, веома видљиве и штетне неконкурентности и неатрактивности војне професије на такзваном тржишту занимања.

■ РЕСУРСИ НА ИЗМАКУ

Да војни позив у Србији данас није популаран као некад, ваљда не треба ником посебно доказивати. Поручник Милојевић истиче да је стално усавршавање тек једна од тешкоћа професије којом се бави. Непрекидни напоран рад на радном месту, али и ван њега, често и тек да би се преживело, не може бескрајно да траје. Ресурси се законито троше, и људски и материјални. Данас готово да нема припадника Војске који током радног времена не обавља најмање два посла, две дужности. Узроци су познати, трансформација и смањење броја извршилаца нису довели до смањења обима посла и укидања обавеза. Напротив, посла је све више, што није изненађујуће ако се узме у обзир у каквом времену живимо. Да би прехранили породицу, многи раде и пре и после подне, троше енергију, знање, снагу на неколико радних места. У таквим околностима, друштвеном животу поклања се веома мала пажња, од чега нису „ослобођени“ ни припадници Војске.

Све мање времена има и наш саговорник који, поред све бројнијих обавеза на свом радном месту, није запоставио ни учење. Младост му даје толико потребну енергију, а наука којом се бави сигурност на често трновитом путу економског стручњака. Многобројни послови траже целог човека, па поручник Милојевић, у трци за успехом и доказивањем, готово да нема слободног времена. Срећом, последњих година испуњава се, каже, бар један од предуслова за ефикасно решавање нагомиланих проблема.

– На истакнута места у Војсци долазе млађи људи, са знањем, завидном енергијом и истинском жељом за доказивањем. А то су неопходни чиниоци сваког успеха. При томе, треба знати да је процес усвајања одређених сазнања еволуирао од искуственог ка информационо-технолошком, што, наравно, не значи да искуство више није значајно. Напротив, оно је сваком предузећу, свакој организацији, па и војној, неопходно ради остваривања потребног континитета у развоју, сталног напретка у раду и стварању. Не ваља ићи увек испречка, како смо, оптерећени и вечитим сукобом генерација, често чинили. Тада су губици много израженији од „профита“, што економска наука, кад-тад сурово кажњава. Ипак, у овом тренутку, најважније је изабраним путем корачати снажно и одлучно. За такве кораке младост је најспремнија – упозорава магистар Иван Милојевић. ■

Душан ГЛИШИЋ